

Toelichting 2^e Kwartaalrapportage sociaal domein 2026

o. Inleiding

Voor u ligt de 2^e kwartaalrapportage sociaal domein. Met deze kwartaalrapportagegeven we u inzicht in de volgende vier punten:

1. De doorloop aanvragen Jeugd & Wmo
2. Verbeterplan Jeugd en Wmo
3. De financiën
4. De strategische KPI's

Leeswijzer

De monitor vormt de basis van deze kwartaalrapportage en bevat de actuele cijfers over doorlooptijden, financiën en strategische KPI's. De monitor biedt een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen binnen het sociaal domein en ondersteunt de organisatie bij het volgen, analyseren en sturen van beleid en uitvoering.

Deze toelichting moet altijd in samenhang met de monitor worden gelezen. De monitor laat zien wat de resultaten zijn, deze toelichting geeft duiding aan de cijfers en ontwikkelingen.

De cijfers bieden een overzicht van de financiële resultaten en prestaties en geven inzicht in de voortgang ten opzichte van de vastgestelde doelstellingen en begroting.

De opbouw van deze toelichting volgt dezelfde volgorde als de monitor: eerst de doorlooptijden van Jeugd en Wmo, vervolgens de voortgang van het verbeterplan, het financieel overzicht en tot slot de strategische KPI's. Daarbij worden bijzonderheden, achterliggende oorzaken en aandachtspunten toegelicht om de cijfers in de juiste context te kunnen plaatsen.

1. Toelichting doorlooptijden aanvragen Jeugd en Wmo

Bij de doorlooptijden wordt aangesloten bij de wettelijke termijn van 8 weken voor de afhandeling van meldingen en hulpaanvragen. De monitor geeft inzicht in het aantal dossiers buiten de wettelijke termijn, het percentage dossiers dat binnen de wettelijke termijn wordt afgehandeld en de gemiddelde doorlooptijd.

De monitor is de afgelopen periode verder doorontwikkeld. Als onderdeel van deze doorontwikkeling worden registraties binnen Jeugd en Wmo verder geactualiseerd en opgeschoond. Hierdoor geven de cijfers nog niet in alle gevallen een volledig beeld van de actuele werkvoorraad. Om de cijfers in de juiste context te plaatsen, geven wij hieronder een korte inhoudelijke toelichting op de actuele stand van zaken vanuit de uitvoering.

Jeugd

Over kwartaal 2 is een daling zichtbaar in het aantal reguliere aanvragen binnen de jeugdhulp. Deze ontwikkeling hangt samen met een aangepaste werkwijze in de toegang van het

jeugdteam. We vragen onze inwoners nog nadrukkelijker hun hulpvraag duidelijk te formuleren en relevante informatie aan te leveren. Hierdoor kan gerichter worden getriageerd en komen inwoners sneller bij de juiste ondersteuning terecht. Ook worden meer hulpvragen doorgeleid naar vrij toegankelijke voorzieningen.

Een belangrijk onderdeel van de aangepaste werkwijze is dat consulenten direct regie voeren op casussen. Nieuwe meldingen worden rechtstreeks aan een consulent toegewezen en komen daardoor niet meer eerst op een wachtlijst terecht. Dit draagt bij aan een snellere beoordeling en opvolging van hulpvragen.

Ook wanneer een huisarts al jeugdhulp inzet, blijft de gemeente betrokken. Zodra dit mogelijk en passend is, neemt de gemeente de regie over deze casussen. Hierdoor ontstaat eerder overzicht over de ondersteuning en kan beter worden afgestemd op de verdere hulpvraag en de benodigde inzet. Een positief neveneffect van de aangepaste werkwijze is dat de wachttijden zijn afgenomen.

Tegelijkertijd is sprake van een toename in veiligheidscasuïstiek. Dit hangt samen met een gewijzigde werkwijze bij Veilig Thuis, waarbij meer aanvragen bij gemeenten worden belegd die voorheen door Veilig Thuis zelf werden opgepakt. De gemeentelijke werkprocessen zijn hierop aangepast.

De investeringen in procesoptimalisatie laten de beoogde resultaten zien. De verwachting is dat deze ontwikkeling zich voortzet. De huidige werkvoorraad is aanzienlijk lager dan voorheen: medio 2025 betrof deze nog ruim 90 meldingen; momenteel ligt deze tussen de 20 en 30 meldingen. Het gaat daarbij voornamelijk om verlengingen van bestaande casussen, regiecasussen die door de gemeente moeten worden overgenomen en een beperkt aantal nieuwe casussen.

Per saldo leidt de nieuwe werkwijze tot een betere beheersing van de werkvoorraad, kortere wachttijden en een snellere inzet van passende ondersteuning. Tegelijkertijd vraagt de toename van veiligheidscasuïstiek blijvende aandacht en capaciteit.

Wmo

Binnen de Wmo is de gemiddelde geregistreerde afhandeltijd gedaald van 118 dagen (circa 17 weken) in het 1^e kwartaal naar 68 dagen (circa 10 weken) in het 2^e kwartaal.

Hulp bij het Huishouden (HBH)

De gemiddelde doorlooptijd is gedaald van 113 naar 54 dagen (circa 8 weken). De brede inzet van Wmo-consulenten op huishoudelijke meldingen heeft hieraan bijgedragen.

Begeleiding en Dagbesteding (BG en DB)

De gemiddelde afhandeltijd is gedaald van 154 naar 79 dagen (circa 11 weken). De bezetting in het 2^e kwartaal heeft hieraan bijgedragen.

Wonen, Rolstoelen en Vervoer (WRV)

De gemiddelde doorlooptijd bedraagt 69 dagen (circa 10 weken). Binnen dit onderdeel wordt geïnvesteerd in scholing en deskundigheidsbevordering. De eerste scholingsmodule wordt inmiddels in de praktijk toegepast en het scholingstraject wordt voortgezet.

Wmo Urgent

De gemiddelde doorlooptijd is gedaald van 145 naar 76 dagen (circa 11 weken). Bij spoedaanvragen, bijvoorbeeld bij snel progressieve ziektebeelden zoals ALS, wordt direct acute ondersteuning ingezet. De formele administratieve afhandeling kan langer duren wanneer vervolgens een complexere oplossing nodig is, zoals een woningaanpassing of het plaatsen van een zorgunit.

Daarnaast worden oudere dossiers die feitelijk al waren afgerond, maar administratief nog openstonden, formeel afgesloten. Deze opschoning loopt door in het 3^e kwartaal en kan de gemiddelde geregistreerde afhandeltijd tijdelijk beïnvloeden.

De komende periode blijven we de doorlooptijden monitoren en sturen op verdere verbetering van de werkprocessen

2. Maatregelen en voortgang Verbeterplan Jeugd en Wmo

Hieronder wordt de voortgang van de maatregelen uit het verbeterplan Jeugd en Wmo weergegeven. Voor de leesbaarheid zijn de maatregelen compact geformuleerd. Per maatregel wordt aangegeven of deze in uitvoering is, afgerond of nog niet is gestart.

Maatregel	Voortgang
Prioriteren en uitvoeren van Lean-trajecten op processen met grootste doorlooptijden in 2026. Toelichting: In september 2026 starten de trainingen in de Lean-methode. Lean richt zich op het verbeteren van werkprocessen door verspillingen en onnodige stappen te verminderen en processen efficiënter in te richten. De training is nadrukkelijk praktijkgericht: medewerkers passen de Lean-methode direct toe op bestaande werkprocessen en pakken daarbij concrete knelpunten aan. Hierdoor leidt de training niet alleen tot kennis en vaardigheden, maar ook direct tot verbeteringen in de dagelijkse uitvoering.	In uitvoering
Versterken casus- en procesregie via vaste contactpersonen voor inwoners in 2026. Toelichting: Er zijn duidelijke werkafspraken gemaakt over de inrichting en uitvoering van proces- en casusregie binnen de gemeente. Deze afspraken zorgen voor een eenduidige	In uitvoering

Maatregel	Voortgang
werkwijze en duidelijkheid over verantwoordelijkheden en rollen. De nieuwe werkwijze wordt gefaseerd ingevoerd binnen de verschillende teams, zodat medewerkers hiermee vertrouwd kunnen raken en de afspraken in de praktijk goed worden toegepast.	
Versterken integraal en multidisciplinair samenwerken in 2026–2027 Toelichting: De werkgroep Integraal Werken binnen de ontwikkeling van Sterke Lokale Teams is gestart. Binnen deze werkgroep werken verschillende disciplines uit het sociaal domein en de Regionale Sociale Dienst (RSD) samen aan een meer integrale en samenhangende werkwijze. Op 25 augustus 2026 vindt een gezamenlijke aftrap plaats. Tijdens deze bijeenkomst worden de gezamenlijke ambitie, werkwijze en vervolgstappen besproken.	In uitvoering
Opleiden medewerkers tot T-shape professionals in 2029. Toelichting: De werkgroep T-shape professional is samengesteld met de verschillende disciplines binnen het sociaal domein en de RSD. Er is een gezamenlijke aftrap 25 augustus 2026	In uitvoering
Doorontwikkelen richting Sterk Lokaal Team (SLT) en uniformeren werkwijzen in 2026. Toelichting: De werkgroep T-shape professional is samengesteld met de verschillende disciplines binnen het sociaal domein en de RSD. Er is een gezamenlijke aftrap 25 augustus 2026	In uitvoering
Realiseren uniform en digitale toegang. Toelichting: Er is een werkgroep gezamenlijke toegang waarin gewerkt wordt aan een uniforme toegang voor alle teams binnen sociaal domein. 1 centraal loket waar inwoner zich kan melden waarachter de vraag belegd wordt bij het juiste team.	In uitvoering
Versterken samenwerking met het voorliggend veld in 2026. Toelichting: er zijn netwerkbijeenkomsten met zowel medewerkers toegang als medewerkers voorliggend veld georganiseerd door de gemeente.	In uitvoering
Verbeteren cliënttevredenheid over contact en doorlooptijd in 2026. Toelichting: Er is gestart met een nieuwe opzet van het cliënttevredenheidsonderzoek binnen het sociaal domein. Door cliënten op een meer frequente en laagdrempelige manier naar hun ervaringen en tevredenheid te vragen, ontstaat beter inzicht in wat goed gaat en waar verbeteringen mogelijk zijn. De eerste resultaten worden gebruikt om concrete verbeterpunten te bepalen en waar nodig acties uit te zetten. Op deze manier wordt cliënttevredenheid een doorlopend onderdeel van de kwaliteitsverbetering en kan de dienstverlening beter worden afgestemd op de behoeften van inwoners	In uitvoering
Verwerken resultaten cliëntervaringsonderzoek in teamplannen in 2026. Toelichting: Teamplannen zijn opgesteld en uitkomsten maken nu onderdeel uit van reguliere werkwijze.	Afgerond
Uitvoeren evaluaties met strategische partners in 2026.	Afgerond

Maatregel	Voortgang
<i>Toelichting: De evaluaties met de strategische partners zijn afgerond. Het onderhouden en evalueren van deze samenwerkingen is een doorlopend proces en maakt onderdeel uit van de reguliere uitvoering.</i>	
Versterken samenwerking met toezichthouders in 2026–2027. <i>Toelichting: De samenwerking met toezichthouders is geborgd in de werkprocessen en maakt onderdeel uit van de reguliere werkwijze.</i>	Afgerond
Versterken samenwerking tussen beleid en uitvoering in 2026. <i>Toelichting: Afspraken over de samenwerking tussen beleid en uitvoering zijn opgesteld en geïmplementeerd. Maken onderdeel uit van de reguliere werkwijze.</i>	Afgerond
Versterken samenwerking met jeugdaanbieders op zorgaanbod en zorgduur in 2026. <i>Toelichting: In samenwerking met de contractmanager zijn afspraken opgesteld met betrekking tot zorgaanbod en zorgduur.</i>	Afgerond

3. Financieel overzicht

Hier zijn de kosten overzichtelijk gemaakt die via het berichtenverkeer gaan. Dit zijn voornamelijk kosten voor Wmo en Jeugdwet. De overige kosten zijn terug te vinden in de jaarrekening en tussentijds in de voortgangsrapportages.

Het sociaal domein staat (nog steeds) voor grote uitdagingen en veranderingen als gevolg van maatschappelijke, demografische en beleidsmatige ontwikkelingen. Uit de realisatiecijfers over de periode januari tot en met juni 2026 blijkt het volgende:

Kosten Jeugd

De totale uitgaven voor Jeugd liggen in lijn met de begroting, maar binnen de verschillende onderdelen zien we verschuivingen.

Jeugdhulp Ambulant

De kosten voor ambulante jeugdhulp zijn hoger dan begroot. Dit komt door een grotere inzet van specialistische hulp, enkele kostbare zorgtrajecten en een begroting die nog niet volledig was aangepast aan eerdere kostenstijgingen. Ook blijven meer jongeren thuis wonen met intensieve ondersteuning, waardoor verblijf wordt voorkomen maar ambulante kosten stijgen.

Jeugdhulp met Verblijf

De kosten voor jeugdhulp met verblijf blijven binnen de begroting en vallen zelfs lager uit dan verwacht. Hiermee wordt de beoogde besparing op verblijf gerealiseerd. Een deel van deze besparing hangt wel samen met de verschuiving naar ambulante hulp.

Conclusie

De besparing op verblijf wordt gerealiseerd, maar de stijgende kosten voor ambulante jeugdhulp vragen aandacht. Hierdoor blijft de druk op de totale jeugduitgaven bestaan.

Kosten Wmo

De totale uitgaven binnen de Wmo zijn in lijn met de begroting. We zien op bijna alle onderdelen lagere kosten dan begroot. Dit is het grootst bij Wmo hulpmiddelen. Op één onderdeel zijn de kosten iets hoger dan begroot; activerend werk. Maar via deze voorziening lukt het om inwoners, die bijvoorbeeld al lang in de uitkering zitten, een actieve(re) rol in de samenleving te bieden.

Conclusie

Binnen de Wmo wordt een kostenreductie gerealiseerd.

4. Strategische KPI's

De strategische KPI's zijn de KPI's die in december 2025 door de Raad zijn vastgesteld.

De KPI's zijn onderverdeeld per beleidscluster.

- Werk, inkomen en nieuwkomers
- Leefbaarheid, sport en cultuur
- Jeugd, onderwijs en onderwijshuisvesting
- Welzijn, ondersteuning en gezondheid

De KPI's zijn zo veel mogelijk ingericht op verantwoording binnen de kwartaalrapportages. Echter een aantal KPI's kunnen niet per kwartaal gemeten worden en worden maar eens per jaar of zelfs eens per vier jaar gemeten. Het gaat hier vaak externe databronnen. Dit staat per KPI aangegeven.

Werk, inkomen en nieuwkomers

De KPI's liggen op schema en ontwikkelen zich volgens verwachting. De achterstand op KPI 2, de PIP-beschikkingen (PIP = Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie) wordt ingelopen, de nieuwe personeelsleden worden ingewerkt.

Leefbaarheid, sport en cultuur

Ten aanzien van KPI 6, de aanpak van het versterken van de sociale basis, wordt gewerkt aan het inventariseren van de ontmoetingsplekken.

Jeugd, onderwijs en onderwijshuisvesting

De KPI's binnen het cluster jeugd, onderwijs en onderwijshuisvesting liggen op schema. KPI 09, afname kosten Zorg in Natura, is een KPI waarover eens in het jaar gerapporteerd zal worden als het jaar ten einde is en de cijfers binnen zijn. Naar verwachting zal dit in het 1^e kwartaal van 2027 zijn.

Welzijn, ondersteuning en gezondheid

Voor de meeste KPI's geldt dat we u hierover op een later moment, op basis van aanvullend onderzoek, nader kunnen informeren. Ten aanzien van KPI 17, passende ondersteuning t.b.v. uitstromers beschermd wonen, hebben in het tweede kwartaal 36 deelnemers de Herstelacademie bezocht. KPI 18, passende woonondersteuning voor ouderen, loopt momenteel iets achter op schema als gevolg van personele tekorten. Tot slot KPI 20; Pilot 7Waerdig, binnen deze pilot zijn in 2026 zijn zeven trajecten gestart. Op dit moment kan nog niet worden vastgesteld of deze trajecten succesvol zijn afgerond. Van een succesvol traject is sprake wanneer een inwoner na afloop zelfstandig dagelijkse activiteiten kan uitvoeren, zoals wassen, aankleden, koken en zich verplaatsen, zonder structurele inzet van professionele zorg. De uitvoering van KPI 22, Implementatieplan sterk lokaal team, ligt op schema. 25 Augustus is er een startbijeenkomst geweest van de werkgroepen. Naar verwachting komen meer inhoudelijke details in het volgende kwartaal.

Bijlage

Toelichting bij financieel overzicht

De kolommen in de tabel van de monitor geven de volgende elementen aan:

- Begroting berichtenverkeer: dit is het bedrag wat er in totaal begroot is voor alle kosten die via het berichtenverkeer gaan in het kalenderjaar 2026, opgesplitst in Wmo, Jeugdwet.
- Begroting berichtenverkeer t/m periode: dit is het bedrag wat er tot aan de maand waarop gerapporteerd wordt is begroot voor alle kosten die via het berichtenverkeer gaan. Dit is berekend door het totaal begrote bedrag te delen door het aantal maanden die tot dat moment zijn verstreken.
- Rekening berichtenverkeer t/m periode: dit is het bedrag wat er tot aan de maand waarop gerapporteerd wordt daadwerkelijk is betaald voor alle kosten die via het berichtenverkeer gaan.
- Prognose verschil berichtenverkeer: dit zijn de percentuele verschillen tussen de begroting berichtenverkeer t/m periode en de rekening berekening t/m periode.
Groen: overschrijding tot maximaal 10%
Geel: overschrijdingen tussen 10 en 20%
Rood: overschrijding met meer dan 20%

Het berichtenverkeer is de digitale financiële administratie van zorgkosten van Wmo en Jeugdwet. Omdat zorgaanbieders nog één maand na hun geleverde zorg facturen kunnen indienen bij de gemeente, lopen de gegevens in het financiële overzicht altijd twee maanden achter op het heden. Zodra alle facturen zijn verwerkt kan het financiële overzicht worden bijgewerkt.

Kanttekeningen bij financieel overzicht

1. Beperkte weergave van de cijfers:

Deze tussentijdse cijfers beslaan slechts een deel van programma 6 sociaal domein, namelijk enkel de zorgkosten voor Jeugdhulp en Wmo die via het berichtenverkeer worden verwerkt. Deze rapportage houdt zoals al aangegeven geen rekening met de taakvelden en bedragen die buiten dit berichtenverkeer vallen.

2. Volledige Verantwoording binnen P&C cyclus:

De verantwoording en voortgang van de overige taakvelden binnen het sociaal domein worden behandeld binnen de reguliere planning- en control cyclus, met name in de eerste en tweede voortgangsrapportage. Deze rapportages geven een completer beeld van de financiële situatie.

3. Conjunctuur- en seizoensinvloeden:

Bij de begroting is geen rekening gehouden met conjunctuurschommelingen of seizoensinvloeden, wat de kostenramingen mogelijk vertekent. Deze kanttekeningen benadrukken de noodzaak van een breder financieel inzicht en voorzichtigheid bij het interpreteren van het huidige positieve resultaat.